

17

P.br.271/08

OSNOVNI SUD U PODGORICI, po sudiji Ani Perović Vojinović, u pravnoj stvari tužioca Rondović Branislava, koga po punomoćju zastupa Vlado Rajković, adv.iz Podgorice, protiv tuženog YU MEDIA MONT doo Podgorica, koga zastupa Nebojša Asanović adv.iz Podgorice, radi naknade nematerijalne štete vr.spora 4.000,00 €, nakon održane glavne i javne rasprave u zaključene dana 22.12.2008.godine, u prisustvu punomoćnika tužioca i punomoćnika tužene, dana 22.01.2009.godine donio je

PRESUDU

DJELIMIČNO SE USVAJA tužbeni zahtjev pa se tuženi obavezuje da na ime nematerijalne štete po osnovu pretrpjelih i budućih bolova, zbog povrede ugleda, časti I prava ličnosti usled objavljenog teksta sa fotomontažnom fotografijom na kojoj se prikazuje tužilac kao čuvar dobara koji u nacionalnom parku, uništava divljač, isplati tužiocu iznos od 3.000,00€ sa yakonskom yateynom kamatom, počev od prosuđenja pa do isplate, u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

OBAVEZUJE SE tuženi da da tužioca nadoknadi troškove postupka u iznosu od 623,00 €, u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja

ODBIJA SE tužbeni zahtjev mimo dosuđenog iznosa iz stava I izreke ove presude kojim je tužilac tražio da se tuženi obaveže na isplatu iznosa od još 1.000€, sa pripadajućom zakonskom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate, KAO NEOSNOVAN.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac je u tužbi i riječi na raspravi, preko svog punomoćnika u bitnom naveo da je tuženi u dnevnom listu „Dan“ od 4 juna 2005 god. objavio tekst pod naslovom „Poznato poštenje lovočuvara“ sa fotografijom na kojoj se vidi tužilac sa automatskim oružjem kako lijevom rukom drži ulovljenu divljač. Tužilac je inače lovočuvar i zaposlen je u Nacionalnom parku „Durmitor“ i obavlja poslove zaštite životinja u istom. Međutim tuženi je prekršio sva pravila tačnog i istinitog upoznavanja javnosti sa činjenicama koje se objavljuju u listu koji se čita na cijeloj teritoriji Crne Gore. Naime, tuženi je sačinio fotomontažu kojom je spojen lik tužioca sa tijelom drugog čovjeka koji stoji sa automatskim oružjem pored ulovljene divljači. Radi ove teške klevete tužilac je pokrenuo krivični postupak po privatnoj tužbi protiv urednika lista „Dan“ kao i protiv ovlašćenog predstavnika nevladine organizacije NVO, „GREEN YOUTH“ i postupak se vodi pred Osnovnim sudom u Podgorici pod K.br.05/718. Objavljeni tekst je već za tužioca stvorio velike probleme jer od ishoda krivičnog postupka zavisi da li će protiv istog-tužioca, biti pokrenut krivični postupak zbog radnji nespojivih sa poslovima koje obavlja i da li će i dalje ostati na poslu. Objavljenim tekstom, tužilac trpi duševne bolove jer ne samo da je izložen kritikama svojih pretpostavljenih već je izložen sumnjičenjem i omalovažavanjem svojih drugova, rođaka i prijatelja a isto neće biti ni uklonjeno pravosnažnom presudom. Sa ovih razloga tužilac je

predložio da sud nakon održane glavne i javne rasprave donese presudu kojom se tuženi obavezuje da na ime nematerijalne štete po osnovu pretrpljenih i budućih bolova zbog objavljenog teksta sa fotomontažom isplati tužiocu iznos od 4000€ sa pripadajućom kamatom počev od dana presuđenja pa do isplate u roku od 15 dana.

U završnoj riječi tužilac je predložio da se tužbeni zahtjev usvoji u cjelosti.

Troškove postupka je tražio na ime sastava tužbe, zastupanja na održanim i odloženi ročištima, taksi na tužbu i odluku suda.

Tuženi je u odgovoru na tužbu i riječi na raspravi, preko svog punomoćnika u bitnom naveo da osporava navode u tužbi i tužbeni zahtjev u cjelosti. Tuženi je u dnevnom listu „Dan“, dana 04.06.2005.god. objavio tekst pod naslovom „Mitrović: poznato poštenje lovočuvara“. Navedeni tekst je objavljen na osnovu reagovanja NVO „GREEN YOUTH“ na tvrdnje braće Miloja i Ljuboja Vukovića, a što je jasno navedeno u navedenom novinarskom članku. Dakle, pomenuti novinarski tekst je samo odgovor NVO „GREEN YOUTH“ na tvrdnje braće Vukovića a sve na osnovu čl.26, 27 i 28 Zakona o medijima, a čije objavljivanje predstavlja zakonsku obavezu tuženog. Inače u navedenom tekstu se nigdje ne pominje ime tužioca. Što se tiče slike, tuženi prilikom objavljivanja, nije znao da je fotomontirana, a da je na istoj tužilac ni to tuženom nije moglo biti poznato. Inače tužioca od ranije ne poznaje niti je prilikom objavljivanja spornog novinarskog teksta imao u vidu istog. Smatra da je čista slučajnost ako tužilac liči sa licem na objavljenj slici. Napominje da je u redakciji „Dana“ stigla samo jedna strana kopije fotografije, u crno bijeloj boji dok je samo na original(kiji nije bio dostavljen tuženoj) na poleđini slike pisalo da se radi o fotomontaži. U svemu se pridržavao novinarskog kodeksa, a uostalom tužilac nije ni dokazao da je nastala nematerijalna šteta, niti da se ista može pripisati radnji tuženog. Na kraju je predložio sudu da tužbeni zahtjev odbije u cjelosti kao neosnovan.

U završnom izlaganju je ostao pri gore navedenom predlogu i dodao da treba imati u vidu da tužilac nije iskoristio svoje pravo demantija te da to isto pravo može iskoristiti i sada što je po njemu prava satisfakcija u predmetnoj pravnoj stvari.

Troškove postupka je tražio na ime odgovora na tužbu, pristupa na održanim i odloženim ročištima.

Provjeravajući navode tužbe i u vezi sa tim odgovor na tužbu sud je u dokaznom postupku proveo sledeće dokaze: izvršen je uvid u spornu fotografiju objavljenu u dnevnom listu „Dan“ 04.06.2005.god., tekst pod naslovom „Mitrović: Poznato „poštenje“ lovočuvara“ od 04.06.2005 godine, pročitani je nalaz i mišljenje mr.Dejana Draškovića dat u predmetu Ki.br.K-718/2005., sasluša tužilac u svojstvu parnične stranke.

Sud je na osnovu temeljne ocjene rezultata dokaznog postupka a shodno čl.9 ZPP-a RCG odlučio da tužbenom zahtjevu tužioca valja djelimično udovoljiti.

Nesporno je među strankama, a potvrđeno provedenim dokazima, da je dana 4 juna 2005 god. u dnevnom listu „Dan“ objavljen sporni teks-reagovanjet pod naslovom „Mitrović: Poznato „poštenje“ lovočuvara“, u potpisu Milorada Mitrovića. Uz navedeni tekst objavljena je I sporna

fotografija tužioca u uniformi koji u desnoj ruci drži automatsko oružje a u lijevoj ulovljenu divljač.

Sporno je u konkretnom slučaju da li je fotografija tužioca koju je tuženi objavio bila fotomontirana te da li je objavom iste, uz propratni članak, povrijeđena čast i ugled tužioca i time prouzrokovani duševni bolovi istom.

Iz nalaza i mišljenja vještaka mr. Dejana Draškovića sud je utvrdio da se radi o fotografiji koja je izrađena postupkom fotomontaže. Naime, vještak je našao da reprodukcija fotografije objavljena u dnevnom listu „ Dan ” u broju od 04.06.2005.god. odgovara fotografiji koja se nalazi u spisima odnosnog krivičnog postupka, te da je na poleđini iste utisnut žig aparata sa vidljivim tekstom „FOTOMONTAŽA”, specifičnim oznakama u mašinskoj izradi konkretne fotografije, sa natpisom „FOTO STUDIO MS”, sa datumom i vremenom izrade bez vidljive godine izdanja. Vještak je mišljenja da je na predmetnoj fotografiji uočljiva vidljiva razlika u oštirini detalja na licu prikazane osobe i ostatka fotografije koji bi, u slučaju autentičnosti, zadržao približnu oštirinu., zatim ugao svjetlosti koji pada na lice prikazane osobe je vidljivo različit u odnosu na ostatak fotografije kao i da je lice osobe dominantno osvetljeno vještačkom fleš rasvjetom što pokazuje karakteristični „red aj” efekat, za razliku od ostatka fotografije koji je dominantno osvijetljen prirodnom svjetlošću što pokazuje da je izrađena u postupku fotomontaže.

U spornom tekstu koji predstavlja reagovanje NVO „GREEN YOUTH” na tvrdnje braće Ljuboja i Miloja Vukovića, direktno se ne pominje ime tužioca ali se proziva „poštenje” lovočuvara NP Durmitor. Naime, u članku se između ostalog navodi „... Što se tiče lovočuvara NP, „ Durmitor ” i njihovog „poštenja” redovno ćemo obavještavati javnost Crne Gore i prezentirati to „poštenje” i njihov rad... ”, koje su riječi Milorada Mitrovića, kordinatora NVO „GREEN YOUTH”, potpisnika članka. Iako u navedenom članku tužilac nije direktno prozvan, u negativnom kontekstu se pominje njegova branša (riječ „poštenje” je upotrebljena sa navodnicima u naslovu i u čitavom tekstu), čime se tužilac dovodi u vezu sa omalovažavajućim navodima po uvjerenju Suda, a obzirom da je uz tekst objavljena i fotomontirana slika tužioca, time je isti direktno prozvan. Na spornoj fotografiji je tužilac prikazan u uniformi sa ulovljenom divljači što je svakako nespojivo sa njegovom profesijom i objektivno uvredljivo, a poseboi imajući u vidu da je tužilac lovočuvar u NP Durmitor pa je to moglo rezultirati povlačenjem njegove krivičnopravne odgovornosti kao i gubljenjem posla ili bilo kojim drugim negativnim posledicama prvenstveno na profesionalnom planu.

Objavljenom fotografijom tuženi je svakako ugrozio ugled čast i dostojanstvo tužioca kako među kolegama tako i u javnosti i samo negiranje da nije poznavao tužioca, te da nije imao namjeru da ikom naudi objavljenom fotografijom, ne izvinjava istog jer je njegova obaveza bila da prije objave provjeri fotografiju a ne da je plasira u javnost bez obzira na posledice. Jer, crnogorski novinarski kodeks koji je objavljen putem Interneta (adresa: <http://www.jolepuz.com/pages//MEDII/kodeks-novinara-cg>), sadrži pravilo br.3-„Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu i što je izdavaču dnevnog lista ”Dan” takođe moralo bit poznato. U smjernicama za tumačenje I primjenu osnovnih načela kodeksa, za pravilo (načelo) br.3 navodi se: „... Foto montaža ili druge intervencije na autentičnim dokumentima moraju biti jasno označene kao takve u propratnom tekstu ili na neki drugi, odgovarajući način... “. Prethodno znači da je tuženi bio u obavezi da provjeri da li se radi o

fotomontaži ili autentičnoj slici I da se isti nije ponašao u skladu sa Zakonom o slovima za objavljivanje privatnih dnevnika, pisama, portreta, fotografija, filmova I fonograma-konkretno članom 4 I 5 istog (Sl.SRCG br.2/80 I br.27/94-39).

Iako se tuženi u svojim navodima poziva na presudu u krivičnom postupku kojom je pravosnažno oslobođen odgovornosti to ne isključuje njegovu građanskopravnu odgovornost. Ovaj sud je vezan krivičnom presudom shodno čl.15 ZPP-a RCG , ali isto tako ,činjenice koje su utvrđene u krivičnom postupku , koji je vođen protiv lica koje je objavilo spornu fotografiju , nijesu od uticaja na parnični postupak. Jer u parničnom postupku sud je u pogledu postojanja krivičnog dijela i krivičnopravne odgovornosti vezan za pravosnažnu presudu kojom se optuženi oglašava krivim, što ovdje nije slučaj. Sva pitanja koja ne ulaze u biće krivičnog dijela i ne tiču se krivične odgovornosti, raspravlja parnični sud potpuno samostalno i nije vezan za druge činjenice koje je krivični sud utvrdio.

Ustav CG u čl.34 st.2, koji je važio za vrijeme spornog objavljivanja (Po sada važećem Ustavu CG to čl.47 st.1), jamči slobodu misli i javnog izražavanja mišljenja, dok se u čl.35 st 1 (čl.49 st.1 sada važećeg Ustava) jamči sloboda štampe i drugih vidova javnog obavještavanja. Sloboda izražavanja jeste jedan od osnovnih uslova za napredak i razvoj demokratskog društva . Međutim ta sloboda izražavanja i informisanja nije apsolutna. Zakonom o medijima (Sl.list RCG br.51/02 i 62/02) u čl.1 st.2 je propisano „ Republika Crna Gora obezbeđuje i jamči slobodu informisanja na nivou standarda koji su sadržani u međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima i slobodama (OUN,OEBS,Savjet Evrope , EU)". Evropska komisija o ljudskim pravima u čl.10 st1 propisuje da svako ima pravo na slobodu izražavanja, da ovo pravo uključuje slobodu posjedovanja sopstvenog mišljenja, primanja i saopštenja informacija i ideja bez mješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Država ima prava da se miješa u tu slobodu javnog informisanja , ali pod uslovima definisanim u čl.10 st 2 po kom se sloboda izražavanja može podvrgnuti formalnostima , uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim Zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti , teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti , radi sprečavanja nereda i kriminala , zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprečavanja otkrivanja obavještenja dobijenih u povjerenju ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva. Zakonom o medijama RCG u čl.4 je propisano da se u medijima slobodno obavljaju informacije i mišljenja o pojavama , događajima i ličnostima, poštujući Ustav , Zakon i etička pravila novinarske profesije.

Odgovornost tuženog u ovom slučaju, temelji se na čl.20 Zakona o medijima, kojim je propisano da je osnivač medija odgovoran za objavljene programske sadržaje , ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno. U st. istog člana se određuje da ako medij objavi programski sadržaj kojim se narušava zakonom zaštićeni interes lica na koje se informacija odnosi ili kojim se vrijeđa čast i integritet pojedinca iznose ili prenose neistiniti navodi o njegovom životu , znanju i sposobnostima , zainteresovano lice ima pravo na tužbu nadležnom sudu za naknadu štete protiv autora i osnivača medija.

Imajući u vidu prethodno citirane odredbe, pe dovodeći iste u vezi sa utvrđenim činjeničnim stanjem sud je na nedvosmislen način utvrdio da je tuženi dužan da nadoknadi štetu u visini kako to stoji u dispozitivu ove presude , jer je u postupku dokazana opravdanost dosuđene naknade a na što nesporno ukazuje i objavljena fotomontirana slika tužioca sa pratećim tekstom , te da je tužilac nesumnjivo pretrpio duševne bolove po osnovu povrede ugleda , časti i prava ličnosti

izazvanih objavljivanjem iste. Navedenom spornom fotografijom se narušava zakonom zaštićeni interes lica - tužioca čiji je lik u postupku fotomontaže umetnut na tijelo nepoznatog lica u uniformi sa ulovljenom divljači. Tuženi je zloupotrebio svoju slobodu informisanja i suprotno novinarskoj etici plasirao u javnost fotomontiranu fotografiju bez prethodne provjere i na taj način kompromitujući tužioca, ozbiljno narušio njegov ugled u društvu što mu je nanijelo duševne bolove.

U cilju pravilnog utvrđenja obima tj. visine pričinjene štete tužiocu, prouzrokovanih objavljivanjem predmetne fotomontaže sud je prihvatio predlog punomoćnika tužioca da se sasluša tužilac u svojstvu parnične stranke.

Tužilac saslušan u svojstvu parnične stranke u bitnom je naveo da se osjećao grozno nakon što je objavljena sporna fotografija u dnevnom listu „Dan“ 04.06.2005.god. Predmetna fotografija je zapravo mogla ukazati da je izvršio dva krivična djela i to nošenje oružja za koje je predviđena kazna zatvora u trajanju od 5 god i odstrijeljenje divokoze zbog čega se ide u zatvor od 6 mjeseci do 3 godina zatvora. Mogao je ostati bez posla, ali na sreću nije zahvaljujući direktoru koji je znao da je u pitanju fotomontaža. Pričalo se u sredini da se bavi krivolovom čak je i njegov direktor prozivan zbog toga. Njegova porodica je također ispustala mnogo zbog ovoga pa mu je samo preostalo utuženje do čega je i došlo. I dalje postoji interesovanje njegovih poznanika za ishod postupka, inače u vrijeme objave fotografije bio je predmet podsmjeha i ogovaranja i mnogi su komentarisali fotografiju. Nije iskoristio svoje pravo demanta jer nije bio u saznanju za isto. Tužilac je i pojasnio da je Mitrovića upozorio i da je isti bio upoznat sa činjenicom da se radi o fotomontaži pa se i pored toga ista objavila. Na kraju je objasnio da nije tužio Mitrovića već dnevni list „Dan“ jer je isti bio u obavezi da provjeri da li je predmetna fotografija tačna prije objavljivanja i pojasnio da je njegov advokat Andrija Knežević došao do dvije diskete od kojih je jedna bila dostavljena „Danu“, a druga „Vijestima“, ali dnevni list „Vijesti“ nije objavio navedenu fotografiju jer sa prethodno provjerili ispravnost iste.

Ovaj sud nalazi da je montirana fotografija objektivno takva da za posledicu ima povredu prava ličnosti- ugleda časti i dostojanstva. Na taj način je o tužiocu stvorena pogrešna slika u javnosti kao nepoštenoj, nepodobnoj osobi koja zloupotrebljava profesionalna ovlašćenja. Objavljena slika, koja prati članak: „Mitrović: Poznato „poštenje“ lovočuvara“, navodi čitaoca na pogrešan zaključak kompromitujući tužioca da se bavi i inkriminiranim radnjama kao što je nedozvoljeni lov te neovlašćeno nošenje oružja, što svakako tužioca dovodi u nezavidnu poziciju jer su iste kažnjive a posebno imajući u vidu da se tužilac nesporno bavi čuvanjem prirode i životinja u NP Durmitor.

Negativni efekti i stigmatizacija tužioca u javnosti, po mišljenju Suda, intezivirana je i sadržinom teksta, uz koji je objavljena fotomontaža, pa cijeneći sve okolnosti slučaja, zauzima se presudni stav da je tuženi objavljivanjem odnosno fotomontaže uz naznačeni članak, povrijedio tužiocu pravo na čast, ugled i dostojanstvo, izazivajući kod istog duševne bolove i ne radi se svakako o legitimnom ostvarenju novinarske slobode.

Imajući u vidu sve prednje navedeno ova sporna fotografija tužioca, koja se pred ovim Sudom razmatrala u cjelini sa pratećim člankom, je imala za posledicu samo ljutnju tužioca koje stanje ne bi opravdalo dosuđenje nematerijalne štete već je za posledicu imalo duševne bolove jakog inteziteta čija jačina i trajanje opravdavaju dosuđivanje naknade u smislu iz čl. 200st1 ZOO.

Pravo na čast, ugled i dostojanstvo i lični integritet su prava ličnosti, čije povređivanje ima za posledicu mogućnost da se traži naknada nematerijalne štete, u smislu Ustava i gore navedenih zakonskih odredbi. Sudska je praksa je da u slučaju povrede ljudskog dostojanstva, časti i ugleda oštećenom kao u ovom slučaju, pripada pravo na satisfakciju, bilo zahtjevom za ispravku, bilo objavljivanjem presude, ali i pravom oštećenih da mu štetnik isplati pravičnu naknadu, vodeći računa o krivici štetnika, intezitetu napada na povrijeđeno dobro i drugim bitnim okolnostima saglasno odredbama čl36 Ustava RCG, gore pomenutih članova Zakona o medijima RCG i čl200 ZOO-a.

Prilikom određivanja visine naknade, Sud je vodio računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome ova naknada služi u skladu sa čl.200 st2 ZOO. Povrijeđena lična dobra-čast, ugled i dostojanstvo su nemerljiva u novcu i između njih se ne može uspostaviti odnos vrijednosti, tako da naknada, ni kazna, već činidba zadovoljenja. Sud je prilikom određivanja visine naknade imao u vidu postojeću sudsku praksu kod dosuđivanja nematerijalne štete usled duševnih bolova zbog naročito teškog invaliditeta ili smrti bliskog lica, pa sud nalazi da su ti duševni bolovi mnogo jačeg inteziteta i trajniji od onih koje je tužioc imao usled objavljene fotomontirane fotografije pa nailazi da adekvatna novčana naknada u konkretnom slučaju u iznosu od 2000€, u kom dijelu je usvojio tužbeni zahtjev obavezao tuženog da štetu u predmetnom iznosu naknadi tužiocu.

Sud nalazi da određivanje naknade iznad iznosa određenog stavom I izreke presude bilo protivno prirodi i društvenoj svrsi naknade nematerijalne štete, te je tužbeni zahtjev u iznosu mimo dosuđenog odbio kao neosnovan.

Kako je tužilac djelimično uspio u sporu to mu shodno odredbi čl.152 st 2 u vezi st 3 ZPP-a, pripada pravo na troškove spora i to srazmjerno uspjehu u sporu. Troškovi postupka se odnose na ime sastava tužbe u iznosu od 100,00€, zastupanja na 6 održanih ročišta u iznosu od po 100,00€ te pristupa na neodržano ročište u iznosu od 50,00 € što ukupno iznosi 750,00 €. Kada se na ovako obračunat iznos dodaju iznosi taksu na tužbu i odluku suda-60,00 €, to su ukupni troškovi postupka i 810,00 €, pa kako je tužilac procentualno uspio u sporu 76,92 %, to su troškovi koje je tuženi dužan platiti tužiocu 623,00 €.

Sa svega izloženog odlučeno je kao u izreci presude.

OSNOVNI SUD U PODGORICI
Dana 22.01.2009.godine

Sudija
Ana Perović Vojinović

